

Ostrov naděje a milosr

V exklusivním rozhovoru o projektu české pomoci iráckým křesťanům o tom, jak vše začalo a proč byl projekt zastaven, ale i o islámu v evropské civilizaci jsem si povídal s jednou z hlavních tváří Nadačního fondu Generace 21, s publicistou a pastorem Danem Drápalem.

Dane, spouštěčem projektu k záchraně iráckých křesťanů byl vlastně jeden Tvůj článek. Jak se to stalo?

To bylo tak. Já se na televizi moc nekoukám, ale když jsem náhodně viděl, jak Islámský stát křížuje křesťany a zabíjí malé děti, tak mě napadla taková úvaha, která mě trápila.

Hitler, když nacisti ustupovali a museli opustit Osvětim, tak se snažil zahladit stopy ve vyhlazovacích táborech. Nepřál si tedy, aby jeho vlastní obyvatelé, kteří byli na jeho straně, znali celý rozsah toho, co dělá, a už vůbec ne, aby to znali jiní lidé. Kdežto Islámský stát to dělá naprosto veřejně a má dokonce velký zájem na tom, aby to, co dělá, vidělo co nejvíce lidí na celém světě. A vzpomněl jsem si přitom na film o norimberském procesu, v němž americký prokurátor bydlel u německé

rodiny a ptal se jich, jak to mohli vůbec strpět. A oni mu s údivem a jistou výčitkou řekli, že o ničem nevěděli. Ve mně to tehdy vyvolalo odsudek, což byl asi i zámer filmařů, jak to, že o tom nevěděli? A tak jsem si říkal, že kdysi jsem odsuzoval Němce a já to teď tady vidím v přímém přenosu a nic neudělám?

V první fázi ale moc zájem něco udělat nikde nebyl. Byl jsem opravdu hodně zklamaný, skoro až zahořklý. Nicméně z toho se zrodil onen článek *Milosrdenství v postmoderní době*. A ačkoliv jsem v něm k ničemu nevyzýval, ozvala se spousta lidí nabízejících pomoc. Finanční, modlitební, správní. To mě překvapilo, s tím jsem nepočítal.

No, a protože nejsem dobrý organizátor, mluvil jsem o reakci lidí s několika přáteli, až jsem se setkal s Janem Talafantem, který se stal ředitelem Nadačního fondu Generace 21 a koordinátorem projektu.

K jakému směru nebo odnoži křesťanství uprchlíci, které jste přijali, patřili? Původní křesťanství v Iráku zůstalo v takových jakoby enklávách. Je to několik církví, ve kterých se nevyznám. Jakobité, Nestoriáni... A v posledních třech stoletích se klonili jakoby k Římu, nebo k pravoslaví, což střídali podle výhodnosti. Někteří z nich jsou i evangelikálové. Toto ale nebylo kritériem pro dopravení do ČR, ale to, co prožili, zda pomoc opravdu potřebují, jestli tu chtějí žít. V průběhu času se ale ukázalo, že natrvalo se dá počítat jenom s těmi, kteří si udělali nějakou zkušenost s Bohem. Jinak bych ale skoro řekl, že u některých je křesťanství spíše

etnicko-folklórní záležitost než náboženská kategorie. Doma mluví aramejsky, nikoliv arabsky, ale nemají třeba ani Bibli. To se týká hlavně těch, co odešli do Německa. Oni všichni samozřejmě v Boha nějak věří, ale co je všechny spojuje, je to, že nechtějí konvertovat k islámu. Islám mají opravdu hodně v žaludku.

Kolik jich nadační fond pomohl zachránit?

Původní plán byl 153, ale nakonec jich přišlo asi kolem 90 a větší část někam zmizela, takže nyní jich je v ČR 41.

Někteří se ale i vrátili zpět?

To byla jedna větší rodina, na kterou jsme se kvůli tomu ani nezlobili. Měla s sebou vážně nemocného dědečka. Shodou okolností tato rodina byla v té třetí vlně, kterou jsem přivážel já z Iráku. Udělalo se mu špatně už tehdy v letadle a i tady pak hořekoval, že mu není dobře a chce umřít v Iráku. Omlouvali se, že to není nic proti nám, že jsme pro ně udělali strašně moc, nicméně se vrátila celá rodina. Oni se prostě tak rozhodují. Jako celá rodina. Například víme dobře, že ti, co odešli do Německa, tak zdaleka ne všichni odejít chtěli. Ale oni poslechnou toho nejvyššího mluvčího, což nutně nemusí být ten nejstarší.

Jste v kontaktu s tou rodinou dědečka, víte o ní něco?

Dlouho jsem teď o nich neslyšel, ale asi by to nebyl problém se doptat.

Napadlo mě, pokud by dědeček již nežil, zda k nám mohou znovu přijet žádat o azyl?

To už nejde. Jednou požádali o azyl a pak se vrátili zpět. A nejen, že ho nedostanou tady, ale ani nikde v celé EU. Podle mě ale udělali hloupost, protože pokud by počkali pár měsíců, tak teď už mají české cestovní doklady a mohou cestovat do celého světa, kromě Iráku.

A tam, kam se vrátili, byla a je válka?

V Erbilu ne, ale oni utekli z míst, kde byla. A nikdo nevěděl, kam až se bude Islámský stát rozpínat. Když jsem tam byl, tak byl jen několik desítek kilometrů od města a v noci bylo slyšet bomby a střelbu.

Všichni, kteří sem přišli, měli za sebou nějakou traumatickou zkušenost. Ale nebudu tajit, že jakmile tady byli pár týdnů, začal se jim Irák jevit mnohem lepší, než jak ho líčili tam.

A důvod?

Byli jsme z toho konsternovaní. Ale lidé, kteří mají s takovými životními situacemi zkušenosti, říkají, že je to normální.

Takový krajní příklad jsou uprchlíci ze Severní Koreje. S obrovským rizikem utečou, ale pak se určité procento vrací s vědomím, že dostanou několik let vězení a asi 5 procent raději spáchá sebevraždu. Ta kultura je prostě nesmírně odlišná. Například v Jihlavě lidé přinesli imigrantům starší věci a ti si skoro nic nevybrali, ▶

Dan se skupinou Iráčanů před klinikou, kterou v Erbilu provozuje slovenská humanitární organizace a kde "našim" Iráčanům dávali dohromady zdravotní dokumentaci. Brýlatý mladík Ryan je student medicíny, který teď bydlí v Praze.

denství v srdci Evropy

► což naše lidi urazilo. Ale oni zásadně ne kupují nic třeba v klasických second handech, které v Iráku nejsou, byť staré věci na trhu jsou. Pro ně je to věc společenského statusu a radši nakoupí špičkové oblečení, než aby poslali děti do školy. Je to kulturní věc. My to můžeme odsuzovat, ale kdybychom tohle věděli předem, tak bychom těm lidem v Jihlavě řekli: raději to ani nezkoušejte, to se nemůže podařit a budou zklamání na obou stranách.

Jak jsi mluvil o tom příkladu z Koreje, tak mě napadlo, jestli to nebylo i tím, že byli najednou v prostředí svobody a nevěděli si s tím rady.

Ano, přesně tak. Oni nejsou zvyklí se rozhodovat. To je taky důvod, proč bychom to příště udělali jinak. My jsme je sem přivezli s tím, že jim dáme vybrat, do kterého sboru půjdou. Teď bychom to udělali opačně. Vybrali bychom si farnosti a sbory, které chtějí někoho přijmout, řekli jim, co to obnáší, a pak bychom šli do Iráku a řekli jim, podívejte se, půjdete do tohoto sboru a tam to bude tak a tak.

Reagovali na vše vstřícně, nebo byli s něčím i nespokojeni?

To se měnilo v čase a hodně to záleželo na jednotlivých rodinách. Ta rodina, která teď bude u mě, tak tam se otec rozhodl všechno změnit, kupuje věci zásadně v akci, rozhodl se, že se asimiluje a že tu chce žít. Někteří jsou i velmi vděční, ale někteří i nevďeční. Je to tak.

A to jsou ti mladší, starší?

Mladší nemluví, mluví vždycky ten mluvčí.

Dá se říci, že ti co odešli do Německa, byli v podstatě zištní imigranti?

V podstatě jo. Je vedl jeden člověk, který byl hodně bohatý a který původně na tom našem seznamu ani nebyl. Byl dopsán na žádost nejvyššího komisaře OSN pro uprchlíky. A ten je nejvíc přesvědčoval, aby šli do Německa. Odešlo jich 25 a 5 tam mělo nějaké blízké příbuzné, ti tam dostali azyl. Těch 20 mělo být vráceno sem. Sedmnáct si ale vzala do církevního azylu Jednota bratrská v Herrnhutu, (pozn. česky Ochránov, německé městečko poblíž Žitavy) což znamená, že oni nesmějí 6 měsíců vytáhnout paty z domu.

Přímo z domu, kde jsou ubytovaní?

Ano, jakmile by vyšli ven, tak je zatknou a pošlou do ČR.

A přestože nás strašlivým způsobem pomluvili, opravdu zle, to byly vyložený lži, dokazatelný lži, prostě se chtěli prolhat do Německa, ale Němci jim nevěřili a zjišťovali si a ověřovali, jak to s nimi u nás bylo, vzhledem k tomu, že u nás to byla taková exotika, tak ty první týdny byla u všeho televize od rána do večera, takže všechno je zdokumentovaný, tak přesto jsme deklarovali, že bychom byli ochotni jim pomoci. Kromě tedy dvou největších hecírů, kteří způsobili to, co se stalo. Ti ale do toho azylu nešli. Nevím, jestli je ta Jednota bratrská nechtěla, ale ti se ztratili. Oni nebyli v detenci, a jakmile zjistili, že jediná legální věc je, že půjdou do ČR zpátky, tak se rozplynuli někde v Německu a Němci nevědí, kde jsou.

Osud těch dvou sdílí ještě jeden, nevím, proč taky nešel do Herrnhutu, jestli ho tam nechtěli nebo jestli tam nechtěl on... Máme informace jen zprostředkované - oni si dobře uvědomují, že nám dost ublížili, a o komunikaci s námi nestojí.

Dá se říci, že tím, co se stalo, ten projekt zablokovali?

Zastavil jej ministr Chovanec.

Myslíš, že to bylo rozhodnutí jenom ministra Chovance?

Myslím, že ten projekt zařizl jenom on, protože na spolupráci s jeho podřízenými si rozhodně nemůžeme stěžovat.

A další křesťany sem dostat je tedy nyní problém?

Ano. To je prostě taková typicky česká věc. My prostě považujeme za uprchlíka pouze toho, kdo je v cärech, kdo má hlad a neustále děkuje, a za úspěšný program považujeme ten, když z něho nikdo neuteče a všechno se podaří. Ale to v tady té věci není možný. Sbírám zkušenosti za pochodu. A i když nás kritizovali různé lidskoprávní organizace, tak žádná z nich by si netroufla říct, že sem přivede 50 lidí a všichni tady zůstanou. Oni dobře vědí, že to je nerealistické.

Nám samotným se ulevilo, protože ono postarat se o ty lidi není jednoduchý. Sehnat jim bydlení, práci, kurzy češtiny atd. Ale to se vyřešilo a řeší s těmi, co tu jsou. Myslím, že to byla škoda, dalo se nasbírat víc zkušeností, kdyby se to nezařizlo úplně. Nehledě na to, že se hrozně ublížilo těm několika rodinám, které byly připraveny na tu další várku. Prodalý všechen majek, odhlásily děti ze školy... To byla podpásovka. Úplně zbytečná. Dalo se to pozastavit a vzít sem alespoň těch několik nejvíce postižených.

Myslíš, že je islám i pro Evropu hrozbou? Určitě.

Na přednášce v Brně Dr. Bill Warner mluvil o hrozbě islámu kvůli jeho rozšíření o džihád. Myslíš, že bez něho by byl mírumilovný?

Islám byl dobyvačný od samého počátku.

I ten původní v Mekce?

Dokud byl Mohamed v Mekce, tak nějak nebojoval. To až když byl v Medině. Ale bylo to už za jeho života. Takže mluvit takto o islámu..., Mohamed měl prostě období, kdy nabádal k snášenlivosti, ale to měl jenom v tom mekkánském období a pak odešel do Mediny a jenom se vršily takové ty bojovné texty o nepřátelství, zabíjení a nešetření nepřátel atd. Takže on určitě nějakým vnitřním vývojem prošel, ale islám jako takový byl od počátku spjatý s násilím.

V Medině Mohamed zlikvidoval židovské kmeny a sám dohlížel na popravy asi 900 židů. Nechal vykopat příkop a tam je po skupinkách zabíjeli a pak zahrabali. A pak se vrátil do Mekky a dobil jí. I to už bylo násilnické.

To je jak masové hroby za nacistů.

Ano.

V téhle souvislosti občas někdo křesťanům připomíná Ježíšova slova: „Nemyslete si, že jsem přišel uvést na zem pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč.“ Je to myšleno doslovně, jako boj, nebo spíš jako rozdělení lidí, kvůli víře v Ježíše? Pokud vím, tak v textu je použito slovo machaira.

Tak machaira je meč, byť je spíše jako větší dýka. Ale vykládal bych Bibli Biblí.

Než ještě přišli Ježíše zatknout, tak řekl, kdo nemá zbraň, kup si meč. Ale když pak Petr utne ucho nějakému služebníkovi velekněze, tak řekne, kdo mečem zachází, mečem také schází a nechá jej Petra schovat. Ježíš nikdy nepočítal s tím, že jeho ►

Dan před kontejnerem, v němž bydlela jedna z rodin, která je teď v Českém Těšíně.

► náboženství se bude šířit násilím. A když se to později dálo, tak to bylo na základě verše, který jsi uvedl, nebo podobenství o hostině, kde hostitel říká, když uvidíte někoho mezi ploty, přinuťte ho vyjít. A tím slovem „přinuťte“ se ospravedlňovalo nucené obrácení na víru.

Ovšem jednak je to znásilnění smyslu toho textu a jednak my musíme přece jenom vycházet z toho, jak se křesťanství chová teď. Ohněm a mečem se nešíří už nějakých 150 let.

Když jsme v té současnosti, Frau Merkel nedávno útoky v Evropě bagatelizovala s tím, že i v minulosti byly problémy s rudými brigádami, či teroristy. Lze s tím souhlasit? Vnímá paní kancléřka dostatečně realie?

No, to je běžný, že se třeba srovnává milion muslimů a 12 milionů Němců, kteří přišli do Německa z okolních východních států po válce. Integrace určitě byla těžká, ale byli to lidé stejné kultury, náboženství, islám je úplně něco jiného. Někdy se srovnává islám a komunismus a říká se, že obojí je náboženství. Jenže islám je tu od 7. století a komunismus je sice ošklivé dítě, ale je to dítě evropské civilizace.

Islám má prostě mnohem větší náboženskou sílu, než kdy měl komunismus.

V médiích se občas objeví informace o šíření křesťanství pomocí genocidy. Z dávné historie jsou uváděny třeba křížové výpravy. Nicméně podle Dr. Warnera vpádů islamistů do křesťanské Evropy bylo v historii mnohonásobně víc než křesťanů do muslimských zemí. Křížové výpravy navíc mířily i proti křesťanům, například proti husitům. Dalo by se říci, že obě náboženství sice

mají i velmi smutné kapitoly, ale křesťanství připouští dialog i kritiku, zatímco islám i přes různé výklady svých škol je stále spíše doktrínou?

Tu otázku můžeme koncentrovat na jeden bod a to na Bibli. Udělala se tzv. Biblická kritika, kdy se Bible rozebírala, a dokazovalo se, v čem nemá pravdu. Samozřejmě církevním představitelům se to nelíbilo, kritika často přestřelovala. Nicméně proběhla. Něco takového není možné u Koránu. Korán není možné zkoumat. To by okamžitě bylo prohlášeno za rouhání. Čili je to nesrovnatelné a to nějak svědčí o roli obou těchto náboženství.

Základy islámu nemůžeš zkoumat, to bys byl okamžitě rouhačem. Kdežto na křesťanství se smí útočit. A pokud by někdo řekl, že je to rouhání, tak nikdo nevolá po tom, aby ti rouhači byli zabiti, není proti nim vyslovena fatva nebo něco takového.

To je dnes, ale co v minulosti?

Určitě má křesťanství své temné stránky. Můžeme se přít, jestli ty temné stránky vycházejí ze samé podstaty, tedy z Bible, nebo jestli jsou nepochopením, zkrácením, zneužitím, což si já myslím.

Ale i kdybychom k něčemu temnému došli, tak to nic nevypovídá o současné situaci. Protože křesťanství je nejpronásledovanější náboženství na světě. Ročně má nějakých 150 - 180 tisíc mučedníků. A na druhé straně máme islám, který je útočný i za podpory těch, kterým se říká umírnění muslimové.

Peter Hammond před 11 roky publikoval, že vztahy mezi muslimy a ostatní společností jsou mírumilovné, dokud je muslimů cca 1%. Začne-li však toto procento stoupat, stoupají i jednotlivé

požadavky na autonomii, právo šaria, zabíjení zvířat. Kolem 10% už začíná násilí a se vzrůstajícím procentem přijdou cílené útoky proti křesťanům, masakrování, terorismus. Od 60% je pronásledování všech nemuslimů na denním pořádku, je od nich vybírána zvláštní daň džizja. Následuje genocida a převzetí vlády v zemi. Je-li v zemi 100% muslimů, zavládne všeobecný mír, a proto se říká, že islám je mírovým náboženstvím.

Myslíš, že na této škále něco je a měli bychom být v přijímání uprchlíků velmi obezřetní?

Určitě, určitě. Můžeme se přít o procenta. Ale je to tak. Čím víc je ve společnosti muslimů, tím víc je pravděpodobnější, že bude docházet k aktům násilí, prosazování se na úkor ostatních. To nebezpečí tady je. To není otázka předsudků, to je otázka statistiky. Můžeme se podívat, jak si vedou Francouzi, kde je jich 10%, jak si vedou Němci. A vidíme, že to množství teroristických útoků je víceméně přímo úměrné tomu množství muslimů. Tím neříkám, že každý muslim je terorista. To je něco jiného. Bavíme se o statistice. Častá námitka je, že ta procenta úplně nesedí. Samozřejmě. Je to určitý trend. Není to exaktní věda. Netvrdím, že na každých 100 tisíc muslimů bude jeden teroristický útok. Takhle se to nedá brát. Ty námitky proti Hammondově tabulce jsou ale často vedeny v nějakém detailu, místo aby si lidé všímali celkové tendence.

Dane, děkuji Ti za zajímavý rozhovor.

Petr Duchek